

MANAGEMENTUL INTEGRAT AL FRONTIERELOR (MIF)

1. Conceptul de management integrat al frontierelor

Modelul global de management al frontierelor europene este un instrument important pentru protejarea securității interne a statelor membre și, în special, pentru prevenirea și depistarea imigrației ilegale și a infracțiunilor conexe, precum și a altor infracțiuni transfrontaliere.

Cu ocazia celei de-a 2768-a reuniuni a Consiliului Justiție și Afaceri Interne, desfășurată la Bruxelles, în perioada 4–5 decembrie 2006, Consiliul a ajuns la următoarele concluzii:

Managementul integrat al frontierelor (MIF) este un concept care reunește următoarele dimensiuni:

- controlul la frontiere (verificări și supraveghere), astfel cum este definit în Codul Frontierelor Schengen, incluzând analizele de risc pertinente și informațiile privind criminalitatea;
- depistarea și investigarea criminalității transfrontaliere în coordonare cu toate autoritățile competente de aplicare a legii;
- modelul celor patru filtre (măsurile în țările terțe, cooperarea cu țările vecine, controlul la frontiere, măsurile de control în spațiul de liberă circulație, inclusiv returnarea);
- cooperarea dintre agenții pentru managementul frontierelor (poliția de frontieră, vama, poliția, securitatea națională și alte autorități competente) și cooperarea internațională;
- coordonarea și coerența activităților statelor membre, ale instituțiilor și altor organisme ale Comunității și ale Uniunii.

Coerența dintre aceste dimensiuni și modul în care sunt aplicate de către statele Schengen reprezintă cheia succesului conceptului de management integrat al frontierelor.

2. Elemente esențiale pentru aplicarea corectă a managementului integrat al frontierelor

Controlul la frontiere este nu numai în interesul statului membru Schengen la ale cărui frontiere externe se efectuează, ci și în interesul tuturor statelor membre care au eliminat sau care vor elimina controlul la frontierele lor interne. În consecință, odată cu punerea în aplicare a managementului frontierelor, trebuie avut în vedere că statele membre își controlează frontierele externe pentru ele însele dar și, în același timp, pentru celelalte state membre Schengen (principiul solidarității). Controlul eficient la frontiere ar trebui menținut în mod constant, iar acesta ar trebui să acopere toate acțiunile ilegale, inclusiv cele care nu au impact asupra siguranței locale.

În acest sens, fiecare stat membru ar trebui să acorde atenția cuvenită controlului la frontierele externe. Pentru a se evita lipsa constantă de resurse în domeniile în care nevoia de siguranță locală intră în conflict cu cea a spațiului Schengen în ansamblu, principala funcție a unităților operaționale competente ar trebui să rămână controlul la frontiere, care include analiza de risc și cercetarea penală.

Managementul frontierelor este o sarcină care necesită un nivel înalt de profesionalism. Ar trebui să existe o singură autoritate publică competentă (nu una militară) pentru punerea în aplicare a conceptului MIF în fiecare stat membru, în special și în mod necesar cu privire la controlul la frontiere, prevenirea imigrației ilegale de-a lungul frontierelor externe și combaterea imigrației ilegale pe teritoriul statului membru. Comanda, controlul, supravegherea și instrucțiunile ar trebui să fie centralizate în special pentru controlul la frontiere, analiza de risc și cercetarea penală, precum și pentru cooperarea internațională și dintre agenții cu privire la prevenirea și combaterea imigrației ilegale.

Autoritatea competentă, de obicei paza de frontieră sau poliția de frontieră, ar trebui centralizată și structurată în mod clar. Ar trebui să existe o linie ierarhică directă între unitățile autorității competente la nivel central, regional și local, care să asigure o abordare comună cu privire la controlul la frontiere, o planificare și un sistem de formare unificate, precum și un circuit extins și rapid al datelor, la toate nivelurile organizării.

Principalul temei juridic pentru managementul frontierelor se regăsește în legislația comunitară menționată anterior. Cu toate acestea, este necesară o legislație suplimentară la nivel național, între altele legi privind poliția de frontieră, străinii și imigrația, precum și protecția datelor, astfel încât conceptul MIF să poată fi pus în aplicare integral. Ar trebui să existe și un temei juridic care să permită o cooperare armonioasă și eficientă între agenții și o cooperare internațională, precum și schimbul de informații. Ar trebui încheiate acorduri, precum acordurile privind frontierele, acordurile privind micul trafic de frontieră și acordurile de readmisie, cu țările terțe vecine și cu țările de origine. În plus, trecerea ilegală a frontierelor ar trebui să poată fi pedepsită prin lege, iar transportatorilor care introduc imigranți ilegali ar trebui să li se impună amenzi și obligația de asigurare a transportului necesar pentru returnare.

Ar trebui elaborată o strategie națională privind managementul frontierelor prin care să se delege, în mod clar, sarcini precum evaluările care trebuie întocmite pentru a oferi orientări pentru dezvoltarea și planificarea în cadrul unităților relevante de la nivel național, regional și local. Strategia ar trebui să cuprindă evaluări ale mediului de lucru, riscuri și amenințări, analize ale resurselor necesare, precum și planuri de acțiune și de dezvoltare.

Ca regulă generală, persoanele care îndeplinesc atribuțiile de polițist de frontieră ar trebui să fie profesioniști cu o formare corespunzătoare. Persoanele cu experiență mai puțin bogată pot îndeplini atribuții auxiliare pentru a oferi temporar asistență profesioniștilor. Nu se acceptă nicio excepție în ceea ce privește atribuțiile care implică orice tip de utilizare a datelor cu caracter personal, consultarea registrelor confidențiale sau deciziile care aduc atingere integrității fizice sau libertății unei persoane.

Analiza de risc și managementul frontierelor trebuie să fie susținute de informații sistematice. Cu ajutorul sistemelor de management al frontierelor, ar trebui să se poată culege și să se analizeze informații și, în final, să se utilizeze rezultatele pe teren. Modelul de analiză globală a riscului pentru controlul la frontiere reunește domeniul informațiilor, al analizei de risc și al managementului frontierelor la toate nivelurile. Informațiile strategice presupun organizarea tuturor informațiilor și extragerea unei imagini a situației din punct de vedere strategic: fenomenele de interes și factorii subiacenți. Pe baza acestora se produc statistici, tendințe și descriptori calitativi. Analiza strategică a riscului evaluează informațiile strategice de bază. Aceasta indică schimbările potențiale și propune politici. Analizii trebuie să fie pe deplin informați în legătură cu paradigmele, interesele, amenințările și riscurile fundamentale. Managementul strategic reprezintă gestionarea organizației prin obiective strategice fundamentale (pe termen scurt) și prin transformare (pe termen lung).

Informațiile operaționale fac legătura dintre informațiile culese de pe teren și informațiile strategice, ce sunt conectate într-un context operațional valid (input și output în ambele direcții).

Obiectivul analizei de risc operaționale este de a efectua analize calitative și cantitative ale mediului operațional, ale obiectivelor active și ale rezultatelor unei activități proprii. Se urmărește obținerea unor informații corecte privind situația de pe teren. Aceste informații ar trebui utilizate pentru a se facilita direcționarea optimă a resurselor. Ar trebui acordată o atenție deosebită lacunelor, de exemplu în cazul în care sistemul nu funcționează. Managementul operațional înseamnă gestionarea resurselor și a cerințelor în contextul unor sarcini, unor cadre bugetare, unor active și unei jurisdicții stabilite. Această funcție se aplică unităților operaționale a căror sferă de responsabilitate este definită, de exemplu, unei jurisdicții regionale. Analiza de risc operațională furnizează indicatori și profiluri de risc pentru nivelul tactic.

Cu ajutorul informațiilor tactice (de pe teren), lucrătorii operaționali de pe teren sunt conectați în activitatea lor cotidiană la sistemul de informații. Aceasta înseamnă un flux de date bidirecțional (input și output). Practic, aceasta înseamnă evaluarea persoanelor, vehiculelor, navelor sau

zborurilor care trebuie verificate. Această evaluare este efectuată în contextul situației tactice reale. Astfel, aceste metode pot fi denumite analiză de risc tactic.

Pentru a depista criminalitatea transfrontalieră, ar trebui pus un accent deosebit pe procedura de verificare a persoanelor și a obiectelor suspecte. Personalul ar trebui informat în legătură cu indicatorii de risc, cu profilurile de risc și cu *modus operandi* tipic în cazul criminalității transfrontaliere. De asemenea, personalul ar trebui informat în legătură cu țintele speciale identificate în materie de supraveghere și controale.

Analiza de risc adaptată realizează conexiuni între diferite fenomene sau cazuri. Analiza de risc adaptată este o reacție imediată la cazuri reale depistate la frontieră. Principalul său obiectiv este de a oferi informații altor structuri cu privire la indicatorii de risc.

Prin conștientizarea situației, se măsoară capacitatea autorităților de a depista mișcările transfrontaliere și de a găsi motive justificate pentru a lua măsuri de control. În practică, conștientizarea situației demonstrează modul în care autoritățile definesc perioada de timp și spațiul necesar pentru executarea a trei funcții: depistarea mișcărilor care ar putea constitui încercări de trecere ilegală a frontierei, identificarea țintelor depistate și analizarea țintelor identificate anterior în timp util.

Pentru a putea asigura managementul activităților de control la frontieră și punerea în aplicare eficace a MIF, ar trebui acordată o atenție constantă evaluării situației. Astfel, performanța unui sistem de management al frontierelor ar trebui adaptată în funcție de condițiile existente de-a lungul tuturor frontierelor sale. Datele valide și fiabile ar trebui să facă parte dintr-o evaluare permanentă, care ar putea fi împărtășită celorlalte state Schengen. Pentru a conștientiza situația în mod corespunzător, pentru a stabili și a menține o imagine situațională cuprinzătoare și fiabilă, analizele de risc ar trebui centralizate și structurate în mod clar la toate nivelurile în cadrul unei organizații responsabile de managementul frontierelor.

Capacitatea de reacție la frontieră (aeriene, maritime și terestre) măsoară timpul de reacție la tentativele de activități ilegale la frontieră, precum și viteza și modul de reacție în situații neobișnuite. Managementul frontierelor ar trebui să aibă o asemenea capacitate de reacție încât alocarea resurselor să se poată adapta în mod corespunzător, după caz. Rezervele, personalul și echipamentul trebuie să fie disponibile pentru a reacționa la schimbările care se produc de-a lungul frontierelor și la punctele de trecere a frontierelor. Ar trebui, de asemenea, elaborate planuri pentru a face față unei imigrații inopinate la scară largă.

Întregul personal de conducere de pe teren, precum și persoanele care evaluează managementul frontierelor ar trebui să poată evalua nivelul de conștientizare a situației și capacitatea de reacție.

2.1. Controlul la frontieră (verificări și supraveghere), astfel cum este definit în Codul Frontierelor Schengen, incluzând analizele de risc pertinente și informațiile privind criminalitatea

Elementul central al strategiei generale privind frontierele este managementul corespunzător al frontierelor, în care sunt incluse controalele la frontieră și supravegherea acestora, pe baza unei analize de risc. Controlul la frontieră este un element central în combaterea imigrației ilegale și a traficului de persoane, precum și în prevenirea oricărei amenințări la adresa siguranței interne, a ordinii publice, a sănătății publice și a relațiilor internaționale ale statelor membre. Este o activitate multidisciplinară de aplicare a legii care suscită interesul comun al statelor membre.

Controlul la frontieră trebuie pus în aplicare în conformitate cu Regulamentul (CE) 562/2006 al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a unui Cod comunitar privind regimul de trecere a frontierelor de către persoane (Codul frontierelor Schengen). În desfășurarea sarcinilor care le revin, polițiștii de frontieră ar trebui să urmeze recomandările și instrucțiunile cuprinse în Manualul practic pentru polițiștii de frontieră (Manualul Schengen), elaborat de Comisie.

Controlul sistematic al tuturor persoanelor care traversează frontierele externe și supravegherea eficientă a frontierelor între punctele de trecere a frontierelor reprezintă elemente esențiale ale managementului frontierelor. În această privință, ar trebui luate toate măsurile corespunzătoare pentru a se proteja siguranța internă și a se preveni imigrația ilegală.

Numărul resurselor alocate controlului la frontiere ar trebui adaptat în funcție de cantitatea și de profilul fluxului de pasageri, de evaluarea amenințării și de analiza de risc. În ceea ce privește infrastructura, trebuie puse la dispoziție mijloacele corespunzătoare pentru efectuarea verificărilor la frontiere și a supravegherii acestora. Sunt necesare resurse umane corespunzătoare. Cerințele exacte pentru controlul la frontiere depind de mai mulți factori, printre care se numără, în special: presiunile legate de imigrația ilegală, situația geografică, profilul pasagerilor și volumul traficului transfrontalier. Ar trebui îndeplinite cerințele speciale pentru cele trei tipuri de frontiere (aeriană, maritimă, terestră), inclusiv pentru micul trafic de frontieră.

Un stat membru ar trebui să aibă capacitatea de a întări controalele la frontieră și de a întocmi planuri în acest sens. La toate nivelurile, ar trebui să existe o imagine clară a amenințărilor posibile și planuri privind intensificarea controalelor. Ar trebui să existe niveluri de consolidare a controalelor la frontiere adaptate amenințării și măsurilor necesare.

Supravegherea frontierelor trebuie să se efectueze prin intermediul unor unități fixe sau mobile, care își îndeplinesc misiunea prin patrularea în locuri cunoscute ca fiind sensibile și prin monitorizarea acestora, cu ajutorul mijloacelor tehnice și electronice. Activitățile de supraveghere a frontierelor ar trebui să se bazeze pe un sistem de analize de risc pertinente. Echipamentele și mijloacele ar trebui să corespundă situației de la frontieră.

Agenții care desfășoară aceste misiuni trebuie să fie profesioniști cu o pregătire specială. Mai mult, trebuie să existe un concept clar al formării (elementare și avansate) care să cuprindă abilitățile operaționale, cunoașterea legislației și a limbilor străine etc.

2.2. Depistarea și cercetarea infracțiunilor transfrontaliere în coordonare cu toate autoritățile competente de aplicare a legii

În exercitarea atribuțiilor care le revin, polițiștii de frontieră sunt confrunțați cu infracțiuni care intră în sfera criminalității transfrontaliere, printre care se numără traficul de persoane, de bunuri, de stupefiante și de arme, falsificarea și contrafacerea documentelor de călătorie, furtul bunurilor, furtul autovehiculelor etc. Pentru a oferi o valoare adăugată siguranței interne a statelor membre și pentru a spori capacitatea de depistare a acțiunilor ilegale, autoritatea de management al frontierelor ar trebui să joace un rol în cercetarea acestor tipuri de infracțiuni. Participarea la aceste cercetări are ca rezultat îmbogățirea cunoștințelor polițiștilor de frontieră cu privire la *modus operandi* și la rutele imigrației ilegale și facilitează realizarea de indicatori și de profiluri de risc.

În special, atribuțiile privind cercetarea cazurilor de trecere ilegală a frontierelor, de falsificare a documentelor de călătorie și de trafic de persoane ar trebui să revină unei autorități de management al frontierelor.

Cooperarea dintre agenții ar trebui să fie deosebit de strânsă în ceea ce privește cercetarea infracțiunilor transfrontaliere. Unele dintre modalitățile de cooperare în acest domeniu sunt, de exemplu, schimbul de informații și instituirea unor grupuri comune de cercetare, a unor baze de date comune și a unui sistem de schimb rapid de informații.

2.3. Modelul celor patru filtre (măsurile în țările terțe, cooperarea cu țările vecine, controlul la frontiere, măsurile de control în spațiul de liberă circulație, inclusiv returnarea)

Modelul celor patru filtre formează nucleul managementului integrat al frontierelor. În termeni mai simpli, acest model necesită punerea în aplicare la diferite niveluri a unei serii de măsuri suplimentare.

Măsurile de la primul filtru sunt întreprinse în țările terțe, în special în țările de origine și de tranzit. Aceste măsuri includ consilierea și formarea acordate de ofițerii de legătură și de specialiștii în documente din domeniul vizelor pentru funcționarii consulari de la oficiile consulare și pentru personalul companiilor de transport din țările terțe, de origine sau de tranzit, care se află la baza riscurilor generate de imigrația ilegală.

Al doilea filtru cuprinde cooperarea cu țările vecine. Acordurile cu țările vecine privind cooperarea în domeniul managementului frontierelor reprezintă un instrument eficace pentru consolidarea securității frontaliere. Cooperarea ar trebui realizată prin stabilirea unor mecanisme de lucru corespunzătoare, precum schimbul de informații, canale de comunicare adecvate, puncte de contact

la nivel central, regional și local, proceduri în caz de urgență, un mod obiectiv de acțiune în cazul incidentelor pentru a se evita disensiunile politice etc. Structurile regionale de cooperare de la frontiera externă ar trebui stabilite și în zonele maritime. Aceste inițiative ar trebui să aibă drept rezultat unificarea tuturor statelor din regiunea respectivă.

Controlul la frontiere, cel de-al treilea filtru al modelului, garantează efectuarea de controale sistematice la frontiere pentru fiecare persoană care intră în spațiul Schengen sau care îl părăsește. De asemenea, acesta asigură un nivel corespunzător de expunere a cazurilor de trecere ilegală a frontierelor în zonele dintre punctele de trecere a frontierei sau pe mare, prin utilizarea de documente false sau prin ascunderea în mijloacele de transport. Controlul la frontiere face parte din prevenirea criminalității naționale, întrucât are ca obiectiv depistarea și identificarea traficului de persoane, a furtului de bunuri și a altor infracțiuni transfrontaliere sau conexe, și contribuie la depistarea infracțiunilor grave.

Măsurile aferente celui de al patrulea filtru cuprind spațiul de liberă circulație, inclusiv returnarea. Aceste măsuri au ca scop prevenirea imigrației ilegale și a criminalității transfrontaliere pe teritoriul statelor Schengen prin îmbunătățirea acțiunilor de căutare, prin controale și măsuri de supraveghere bazate pe informații naționale și în conformitate cu dreptul intern. Imigranții ilegali depistați pe teritoriul Schengen trebuie să intre sub controlul autorităților. Aceștia ar trebui înregistrați și, dacă nu există motive pentru acordarea reședinței și nici obstacole legate de respectarea drepturilor omului sau a dreptului internațional, repatriați în țara lor de origine. Statele membre ar trebui să definească standarde minime pentru măsurile de control pe teritoriul lor, împreună cu alte autorități competente, al locurilor cunoscute ca fiind importante pentru resortisanții țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală, al conexiunilor traficului transfrontalier etc.

2.4. Cooperarea dintre agenții în scopul managementului frontierelor (poliția de frontieră, vama, poliția, securitatea națională și alte autorități competente) și cooperarea internațională

Cooperarea dintre agenții este necesară la toate nivelurile (național, regional și local), pentru toate autoritățile competente, în scopul prevenirii și combaterii imigrației ilegale și a criminalității transfrontaliere. Nu ar trebui să existe nicio îndoială privind autoritatea care are competență într-o situație dată.

Politica privind cooperarea dintre agenții ar trebui să fie definită în cadrul reuniunilor șefilor agențiilor implicate în gestionarea transfrontalieră și în prevenirea criminalității transfrontaliere. Planificarea cooperării dintre agenții ar trebui realizată la toate nivelurile (național, regional și local). Cooperarea ar trebui să fie planificată pe baza unei înțelegeri comune a situației (analiză comună a riscurilor și a amenințărilor). În special, schimbul de informații dintre autoritățile competente este esențial, acesta incluzând un mecanism de soluționare a conflictelor de competență între autorități. Mai mult, cooperarea ar trebui să acopere aspecte operaționale, precum utilizarea unui echipament de comunicare compatibil, organizarea unor operațiuni comune și participarea la acțiuni de formare și instruire comune.

Cooperarea dintre statele membre ar trebui să includă cel puțin toate statele membre vecine. Cooperarea dintre statele membre în cadrul Frontex este, de asemenea, esențială. Din punct de vedere individual, participarea statelor membre la cooperarea coordonată în cadrul Frontex servește obiectivul de a sprijini alte state membre confruntate cu presiunea imigrației ilegale, de a elabora cele mai bune practici pentru managementul frontierelor și de a spori gradul de profesionalism al propriului personal în acest proces.

Statele membre care fac față presiunii din ce în ce mai mari a imigrației ar putea solicita Frontex fie să lanseze o operațiune comună, fie să desfășoare echipele de intervenție rapidă la frontieră (RABIT) în locurile aflate sub cea mai acută presiune. Ar trebui dezvoltată capacitatea de a găzdui aceste echipe și de a trimite agenți să se alăture echipelor din străinătate. După caz, ar trebui adoptată legislația națională necesară astfel încât să poată fi urmate aceste proceduri.

Obiectivul inițiativei Frontex, cunoscută sub abrevierea EPN (European Patrol Network/Rețeaua Europeană de Patrulare), este de a facilita cooperarea dintre statele membre. Concret, aceasta înseamnă că statele membre vecine cooperează în ceea ce privește supravegherea maritimă,

planificând împreună patrulele în spațiul maritim. Este vorba despre un alt concept care ar putea oferi o valoare adăugată tuturor statelor membre cu frontiere maritime.

Cooperarea internațională în domeniul managementului integrat al frontierelor poate fi divizată în cooperare multilaterală, bilaterală, regională și locală. Cooperarea cu țările terțe ar trebui să includă toate țările vecine, precum și principalele țări de origine și de tranzit ale imigranților ilegali către statele membre în cauză. În ceea ce privește cooperarea cu statele adiacente, se consideră că este necesar ca statele de tranzit să furnizeze asistență activă, asigurându-se că frontierelor lor sunt pe deplin securizate și luând măsuri care nu privesc exclusiv frontierele, precum practica consecventă a repatrierii.

2.5. Coordonarea și coerența activităților statelor membre și ale instituțiilor și altor organisme ale Comunității și Uniunii

Grupurile de lucru competente ale Consiliului, printre altele Grupul de lucru Frontiere, Grupul de lucru Evaluare Schengen, CIREFI, Grupul de lucru Migrație și Expulzare și Grupul de lucru Vize, precum și alte organisme, de exemplu SCIFA și Comitetul articolului 36, poartă discuții cu privire la viitoarele acțiuni, inițiative și proiecte de propuneri pentru modificarea legislației privind managementul integrat al frontierelor de către Uniunea Europeană. Uniformitatea și înțelegerea comună a managementului frontierelor sporesc transparența și încrederea reciprocă între statele membre. Prin urmare, participarea activă la dezvoltarea managementului frontierelor în cadrul grupurilor de lucru permanente ale Consiliului, al grupurilor de lucru temporare ale Comisiei și al inițiativelor Frontex oferă o valoare adăugată pentru managementul frontierelor statelor membre.

Statele membre ar trebui să utilizeze instrumente comune pentru acțiunile lor de management al frontierelor, precum Manualul Schengen pentru activitățile de formare și pentru efectuarea controalelor la frontieră, modelul comun de analiză integrată a riscurilor (CIRAM) pentru elaborarea analizelor de risc, Programă Comună de Pregătire și Programă Comună pentru nivelul Intermediar în planificarea activităților de formare.

Sistemul de evaluare Schengen este un element esențial pentru asigurarea respectării acquis-ului Schengen, a punerii în aplicare corespunzătoare a MIF și a sporirii transparenței managementului național al frontierelor. Participarea la misiunile de evaluare tinde să îmbogățească cunoștințele statelor membre în legătură cu dezvoltarea celor mai bune practici privind managementul frontierelor. În timpul unei misiuni de evaluare, ar trebui inspectat în detaliu întreg sistemul MIF al statului membru sau al statului candidat Schengen, inclusiv organismul de comandă sau de coordonare pentru controlul frontierelor la nivel național, diferitele tipuri de frontiere și alte unități relevante, precum unitățile de analiză de risc și centrele naționale de coordonare.

3. Dezvoltarea managementului frontierelor la nivelul Uniunii Europene

Atunci când se pune în aplicare conceptul MIF al UE și se dezvoltă managementul frontierelor în statele membre și în statele candidate Schengen, ar trebui să se instituie dispoziții pentru noile evoluții din domeniul managementului frontierelor UE.

La 13 februarie 2008, Comisia Europeană a emis trei comunicări, denumite colectiv *Pachetul privind Frontierele*: 1) Un raport privind evaluarea și dezvoltarea viitoare a agenției Frontex, 2) O analiză privind crearea unui sistem european de supraveghere a frontierelor (Eurosur) și 3) Provocări viitoare pentru managementul frontierelor externe ale UE. Au fost luate măsuri pentru punerea în aplicare a majorității propunerilor făcute în comunicări. Acest progres, care are loc la nivelul UE, ar trebui să se reflecte în dezvoltarea managementului frontierelor la nivelul statelor membre și al statelor candidate.